

1-4 decembrie 2005

Seminar regional O.T.E.R. – Iași

Urmare din pag. 1

Întâlnirea a debutat chiar cu prilejul Zilei Naționale a României și, desigur, era necesar ca acest moment să fie marcat de organizatori. Metoda aleasă a fost conferința „Evreei și Marea Unire” prezentată de prof. *Silviu Sanie*. Prima seară s-a încheiat în spiritul melodiilor tradiționale și, ca întotdeauna la seminarile de tineret, în pași de dans. *Israel Sabag*, adjunctul directorului JOINT pentru România, a susținut un program, intitulat „Israelul modern”, în care a punctat principalele momente ale evoluției politice a Israelului. Cântecul tradițional în idiş au răsunit, cum poate de zeci de ani nu s-a mai întâmpnat în comunitate evreiască ieșeană cu prilejul Șabatului. Am văzut emoția vârstnicilor, fascinați de căldura din glasul nepoților. Discuția

Despre evreimea din Moldova, cu nostalgie și speranță

referitoare la dileme, moderată de *Mirela Așman*, a fost pretextul unei dezbateri în care s-au implicat, deopotrivă, președintele F.C.E.R. și toți cei prezenți. Concepte ca dreptate, adevăr absolut și legătura lor cu iudaismul au fost analizate cu acest prilej. Pericopa săptămânii, *Toldot*, a fost interpretată de *Eduard Kupferberg* și apoi reanalizată de toți cei prezenți.

Organizatorii au vrut ca participanții să cunoască Iașul evreiesc, să meargă (în mod concret, la pas...) pe urmele celor care au contribuit la edificarea orașului.

Un spectacol-concurs despre tradiția culturii evreiești

Cel mai important moment al Seminarului, desfășurat în sala Teatrului „Lucaeafărul”, a fost Concursul Național de Cunoștințe Iudaice, competiție lansată în urmă cu două luni de coordonatorul programului de Talmud Tora, *Anda Dumitru*. Cei nouă finaliști au fost parte a unui real „show” de cultură, inteligență și viteză de gândire, care a cuprins cele trei subiecte considerate esențiale pentru a defini identitatea iudaică: religia, Statul Israel și noțiuni generale de iudaism. În urma unei competiții riguroase și incitante, cei trei finaliști au putut să își aducă la îndeplinire premiile ale competiției. Pe primul loc s-a clasat *Victor Rosenzweig*, un tânăr de 18 ani din Oradea. El, ca și cei clasai pe următoarele locuri - *Andrei Schwartz* (24 de ani, Timișoara) și *Asher Pusztai* (17 ani, Arad) - au dovedit că iudaismul are o șansă de supraviețuire în România și că efortul educativ depus de Compartimentul de Tineret în ultimii ani și-a atins scopul. Președintele F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, lăsându-se prins în jocul concursului, a adresat el însuși câteva întrebări elaborate ad-hoc pentru premiul celui care răspunde din public.

Au făcut să fie posibil...

Organizarea Seminarului de către *Mirela Așman* și *Eduard Kupferberg*, ambii coordonatori de programe în cadrul Compartimentului de Tineret al F.C.E.R., a reprezentat un efort evident și recompensat prin rezultate. Concursul, lansat în urmă cu două luni de coordonatorul cursurilor de Talmud Tora, a atras tineri care iubesc valorile iudaice și misterele istoriei poporului evreu. *Erwin Șimșensohn* a reușit să transforme sărbătoarea Șabatului într-un real eveniment. Melodiile moderne, dar melancolice, în stil Carlebach, au făcut deliciu acestei serii speciale. Președintele comunității, *Pinciu Kaiserman*, domni *Rudolf Rozenberg*, *Adrian Cuperman* și, mai cu seamă, tânăra și inimoasa *Măgduța (Magda Petrușcă)* au făcut ca cei prezenți să simtă ospitalitatea de care, în general, moldovenii sunt atât de mândri.

Personalități culturale din Iași au fost prezente la colocviul „Antisemitism versus realsemitism sau prosemitism”, discuție promovată și moderată de președintele F.C.E.R., deputatul

- „Ios, man șteitolâ, Ios” – o șansă pentru cunoașterea de sine
- Concurs de cunoștințe pe teme de religie, istoria Statului Israel, noțiuni de iudaism
- Colocviu: antisemitism versus realsemitism sau prosemitism

dr. *Aurel Vainer*. Numeroși oameni de cultură din oraș și membri ai comunității evreilor s-au implicat cu mare receptivitate în acest subiect. Așa cum sublinia dr. Aurel Vainer, această idee a fost lansată în momentul în care „tema evreiască” a devenit din nou prezentă în toate formele ei. Domnia-sa a pornit dezbateră de la cele trei forme pe care le îmbracă antisemitismul „religios, rasial și politic”. Antisemitismul este un termen care persistă în prezent, iar din păcate, sensurile sale atât de bogate, prefigurate în 1873 de Wilhelm Maar, cel care a lansat prima oară acest termen, capătă mereu noi valențe. S-a trecut apoi la sensurile termenului „realsemitism”, lansat de regretatul acad. dr. Nicolae Cajal z.l.

Prosemitism – un termen care merită explorat

Acesta se referă, așa cum preciza și moderatorul, la evaluarea corectă a contribuției evreilor la construirea valorilor românești și universale. „Trăim într-o epocă în care combaterea antisemitismului trebuie să vină nu numai de la evrei, ca o autoapărare [...]. Azi combaterea antisemitismului reprezintă o misiune de onoare a omului, în general, indiferent de naționalitate și de religie. S-a văzut că acesta a fost folosit pentru a explica tot răul din lume - inclusiv oameni care colportează tot felul de bazonii, chiar și azi în România. Eu cred că acest prosemitism trebuie să fie o operă comună, de bună cuviință” - afirma președintele F.C.E.R.

Istoricul dr. *Silviu Sanie* a evocat, în acest context, rolul Iașului evreiesc, dar și ceea ce a însemnat acest oraș în nașterea mișcărilor extremiste, de dreapta, din România. Am remarcat, cu acest prilej, deschiderea celor prezenți spre acest subiect. Trebuie să menționăm felul obiectiv (uneori chiar partizan-positiv) în care neevreii prezenți s-au raportat la acest subiect. Menționăm, fugar, remarcă privitoare la necesitatea

studierii rădăcinilor psihologice ale antisemitismului, observație a doctorului Romanescu. De asemenea, nevoia exprimată de profesorul Rădăuceanu, de cercetare și nuanțare a adevărilor, de obiectivare a percepției. Discuțiile au pornit, în general, de la experiențe personale, uneori traumatizante, ale celor prezenți. Crimele din regiune, din timpul celui de-al doilea război mondial, persistă încă în amintirea celor care au fost suficient de mari să înțeleagă cele petrecute atunci. Imposibil să nu remarcăm deschiderea și empatia manifestate de cei prezenți care înțeleg exact nevoia oricărei ființe raționale de a respinge antisemitismul, precum și orice formă de ură, xenofobie sau rasism. Subiectul principal - prosemitismul, cum ne raportăm azi la evreitate, valori iudaice, tradiție universală a fost analizat în detaliu.

LUCIANA FRIEDMANN

Deputat dr. AUREL VAINER,
președintele F.C.E.R.

Am trăit aceste zile de atmosferă autentic evreiască într-un cadru tineresc. Cu acest prilej, am avut o satisfacție de foarte mari proporții. Ați putea spune: de ce, nu ați mai participat la concursuri, la ceremonii de Șabat, la seminarii? Primul răspuns pe care l-aș da se leagă de acest concurs de cunoștințe iudaice. Acesta a confirmat încă o dată, printr-o metodă clară, faptică, minunile poporului lui Israel. Tineri de 16-17 ani și studenți au venit foarte bine pregătiți cu tot ceea ce generic putem numi iudaism. Mi-a plăcut felul în care au gândit organizatorii concursul ca un sistem de puncte acordat pentru trei domenii, care într-adevăr pot da o dimensiune a ceea ce ar putea însemna identitate iudaică. S-a pornit de la istorie, religie și noțiuni sau concepte importante în iudaism. Păstrând proporțiile, pentru mine acest eveniment a reprezentat ceea ce era școala celor 24.000 de elevi ai lui Rabbi Akiva de la lavne. De ce această comparație? Atunci când a fost alungat de pe Pământul Sfânt, Rabbi Akiva a implorat un singur lucru: „Dă-mi posibilitatea să am o școală”. De fapt, această școală a perpetuat iudaismul. Cu proporțiile păstrate, atât ca număr, cât și ca semnificație, acest concurs a relevat o situație reală din România de azi - tineri evrei care trăiesc într-un mediu românesc, al economiei de piață, pluraliste, al Internetului, sunt legați de ceea ce înseamnă iudaism. Am văzut că are cine să continue. Dacă ești în afara Federației nu înțelegi ce înseamnă munca acestui Compartiment de Tineret, care beneficiază de un sprijin imens din partea JOINT-ului. Nu este vorba doar de sprijin material, dar este extraordinar faptul că în România există seminarii pentru dezvoltarea identității iudaice care chiar își arată rezultatul. JOINT-ul ne oferă și acest „know how” sau „savoir faire” dincolo de întreg suportul material pe care îl acordă. Mă uitam cum *Israel Sabag*, cel care animă această activitate din partea JOINT-ului, a făcut un recurs istoric extrem de concentrat asupra Statului Israel în conferința pe care a susținut-o la Iași.

Repet, concursul m-a impresionat teribil, nu doar prin seriozitate, dar și prin spiritul de luptă care s-a încins acolo. La final, cei mai buni au câștigat datorită cunoștințelor de mare detaliu dar de importanță pentru iudaism.

„Ios, man șteitolâ, Ios” a reprezentat un titlu foarte bine ales. În cadrul programului au fost ore cu totul speciale, ca de exemplu, conferința lui *Israel Sabag*, *Kabalat Șabat*, apoi *Oneg Șabat*. Am rămas surprins că *Erwin Șimșensohn*, acest tânăr, produs al comunităților evreiești din ultimii ani, este un ofițier de cult extraordinar. Am apreciat atmosfera aceasta de prospețime, de înnoire. Nu demult, am fost în America, la un mare eveniment evreiesc cu o ceremonie impresionantă de Șabat, și aici am reținut momentele de bucurie care însoțesc întâlnirea cu „Regina Șabat”. Ca și la un *Kiduş* la care recent am participat, la Templul Coral din București, am simțit și aici [la Iași] că evreitatea din noi este răscolită, este trezită și eu cred că există șansa să trăim această bucurie în toate generațiile. Mă gândesc în acest context la pericopa *Toldot*, pe care am evocat-o aici, care se înscrie perfect în ideea mea de schimb între generații și înlăturarea barierelor dintre acestea. La fel, la conferințele noastre aș dori să introducăm câteva elemente de tinerete și surpriză. După suita de evenimente sub genericul „Ios, man șteitolâ, Ios”, sunt plin de satisfacții sufletești, căci am reținut și tineretea mea, dar și sentimentul de încredere și speranță autentică, căci am văzut cine sunt, ce sunt și ce pot cei care vor prelua ștafa.

„În România există seminarii pentru dezvoltarea identității iudaice, care își arată rezultatul”

Lideri comunitari, participanți la ceremoniile dedicate Zilei Naționale a României

Cu prilejul Zilei Naționale a României, la 30 noiembrie a.c., președintele țării, *Traian Băsescu*, a oferit o recepție la Palatul Cotroceni. Au participat miniștri, parlamentari, diplomați, personalități ale vieții socio-culturale românești, printre care - președintele F.C.E.R., deputat dr. *Aurel Vainer*. În alocuțiunea rostită, președintele *Traian Băsescu* a subliniat rolul pozitiv, în Marea Unire, jucat de etniile din Basarabia, Bucovina, Transilvania.

La 1 decembrie a.c., în prezența primarului general al Capitalei, *Adriean Videanu*, ca și a reprezentanților la vârf ai Parlamentului, Înaltei Curți Constituționale, Înaltei Curți de Casație și Justiție, ai partidelor politice, s-au depus coroane de

flori la Monumentul Eroului Necunoscut, din Parcul Carol. O delegație a F.C.E.R. - compusă din deputat dr. *Aurel Vainer*, președinte, ing. *Paul Schwartz*, vicepreședinte, ing. *Albert Kupferberg*, secretar general - a depus, de asemenea, o coroană de flori. A fost o datorie de suflet, resimțită de fiecare dintre noi, ai căror înaintași au luptat pentru idealul reintegrării țării, fără a avea cetățenia română. „Tatăl meu, *Iosef Schwartz*, a luptat ca voluntar, fără să fi împlinit 18 ani. Trei dintre unchii mei au murit pe câmpul de bătălie” - mărturisea *Paul Schwartz*.

La ceremoniile care au marcat Ziua Națională a României în toată țara au participat și reprezentanți ai comunităților

evreiești. Câteva exemple numai. La ARAD, președintele comunității, ing. *Ionel Schlesinger*, a participat la sesiunea de comunicări de la Universitatea „Vasile Goldiș”. La ORADEA, președintele comunității, ing. *Felix Koppelman*, a luat parte la depunerile de coroane la Monumentul lui Mihai Viteazul și la ședința festivă de la Consiliul Municipal. În tribuna centrală de la ALBA IULIA, unde s-a desfășurat parada națională, a fost invitată și ing. *Lia Borza*, președintele comunității evreiești. Coroane de flori au fost depuse la Monumentul Eroilor din Cimitirul Evreiesc din ROMAN, unde președintele comunității, prof. *Iancu Wexler*, a rostit o mișcătoare alocuțiune. (I.D.)

Urmare din pag. 1

Pe undeva, eșecul parlamentarilor de a organiza în ultima clipă o sesiune solemnă a fost benefic.

Sătui de cuvinte mari, oamenii s-au putut concentra mai bine asupra esenței sărbătorii - nevoia de apropiere, de unitate, știind foarte bine ce se sărbătorește și pe cine trebuie să sărbătorească. Marea Unire a fost un act de voință, nu numai al populației românești de pe acest teritoriu, ci și al minorităților cărora li se promisese la Alba Iulia drepturi egale și posibilitatea menținerii etnicității lor. Printre aceștia se numărau și evreei care au susținut reintegrarea României, nu numai cu vorbe, ci și cu fapte de arme, monumentele militarilor evrei căzuți în primul război mondial din cimitirele noastre fiind cea mai concretă dovadă. Dar calea parcursă până la obținerea dezideratelor lor nu a fost lipsită de obstacole și evreei au devenit cetățeni cu drepturi depline ai României numai după mari presiuni externe, garanțiile pentru ei și pentru celelalte minorități fiind stipulate într-un act separat, anexat tratatelor de pace și incluse apoi în Constituția din 1923.

În România democratică de azi, evreei sărbătorească alături de români Ziua Națională, împărțind cu ei speranța unor vremuri mai bune. Cu modestie, dar și cu mândrie justificată, deoarece sunt în egală măsură „creatori de țară”. (R.E.)

1 Decembrie 2005 – sub semnul unității